



VRELCI

Leto IV. — Št. 5 (37)

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA

Maj 1976

Ali smo pred odkritjem neznanih lastnosti vrelca Donat?

NA TISKOVNI KONFERENCI DNE 2. APRILA 1976, KI JE BILA V HOTELU DONAT, JE DIREKTOR DEPARTMAJA ZA BIOFIZIKO INTERNACIONALNEGA CENTRA ZA BIOLOŠKE RAZISKAVE IZ ŽENEVE, DR. R. ŽUNIĆ, OBJAVIL PRVE REZULTATE O OPRAVLJENIH POSKUSIH Z ZDRAVILNO VODO IZ NOVEGA VRELCA DONAT.

Na konferenci je bilo 17 novinarjev naših časopisov in RTV Ljubljana. Znanstvenik je zbranim pojasnil učinkovanje elementa magnezij v človeški celici.

V uvodnih referatih sta tovariša mgr. Ozim in prof. dr. Zaveršnik razpravljala o novih vrelcih zdravilne mineralne vode Donat (mgr. Ozim) in o fizikalnih ter kemičnih lastnostih tega vrelca (prof. dr. Zaveršnik). Znane so domala vse fizikalne lastnosti vrelca Donat (odvajalno delovanje, dobro praznjenje žolčnika itd.), manj pa njegove kemične. Ker pa ta naš vrelc vsebuje največ magnezija (Mg) od vseh znanih evropskih vrelcev, velja raziskovati, kaj magnezij povzroča v celicah, iz katerih je sestavljeno telo. Osnovna tvorba našega telesa je celica. Ta sama pooseblja življenje v malem. Zato je od življenja celic v velikem odvisno življenje osebk. Spremembe v njih so odločilne za zdravje oziroma bolezen človeka.

Zakaj pa znanstvenika biologa in medicinca zanima prav magnezij in njegova funkcija v celicah? Zato, ker je v vodi Donat zastopan v izredno idealnem razmerju do nekaterih drugih elementov. Magneziju pripisujejo lastnosti, ki povzročajo zelo ugodne učinke za ohranitev ali pa zaboljšanje zdravja, zaustavlja staranje ali pa sklerotične tvorbe v organizmu. Že začetni poskusi na miškah so potrdili domnevo o vplivu pomanjkanja magnezija v

živem organizmu. Že po štirih tednih so ugotovili, da pomanjkanje magnezija zaustavlja rast, povzroča izgubo na teži. Smrt je nastopila zelo hitro pri 9 od 10 mišk. Vse miške pa so poginile po 12 tednih hranjenja brez magnezija. Med tem časom so izgubile eno petino vsega magnezija, ki se je nahajal v njihovi življenjski celici. Poskusi, ki gredo naprej s ciljem, da na znanstveni osnovi dokažejo, da magnezij iz Donata v resnici prehaja v naše telo, to je, v celice. S študijo o magneziju v naših celicah pa hočemo predvsem dokazati njegov pomen za ožilje in zlasti za srce: (proti popnenju ožilja), ki je s srčnim infarktom zaključna faza tega obolenja.

Že sedaj lahko trdimo, da je magnezij v Donatu izredno važen dejavnik življenja, kajti 99 % vsega magnezija je v naših celicah. Magneziju v celicah pa je nasproten element kalcij (povzročitelj skleroze, staranja in starostnih obolenj). Magnezij pa ugodno znižuje holesterol in kalcij v krvi, se pravi, da zavira staranje in posledična obolenja.

Človeški organizem dobiva magnezij tudi iz zaužitega mleka, zelenjave in iz pitne vode. Telo ga izkoristi s pomočjo črevesja le 40%. Izkoristek magnezija pa je stoočtosten, če ga pijemo z mineralno vodo.

Zanimivo je, da nekatere najbolj slovite mineralne vode v Franciji močno po-

udarjajo vrednost svojih vod, češ da vsebujejo 170 miligr. magnezija. (Znanstvenik dr. Žunić je pri ponovni analizi ugotovil, da vsebujejo le 110 mgr. magnezija — torej občutna napaka v vrednosti). Naši novi vrelci vsebujejo okoli 1200 miligramov magnezija oziroma več kot 10-krat večje količine.

Ali bodo znanstveni poskusi pokazali pravo, doslej še nepoznano zdravilno vrednost naših vrelcev? Smo morda na pragu epohalnih odkritij o zdravilnih učinkih naše mineralne vode Donat? Morda pa le imamo v rokah eliksir življenja, o katerem je človek sanjal že tisočletja.

S. Č.



S tiskovne konference v hotelu Donat

Prva seja izdajateljskega sveta

V zvezi z določili Republiškega zakona o javnem obveščanju oziroma sklepa Zbora delegatov Zdravilišča Rogaška Slatina o ureditvi izdajateljskih razmerij z glasilom Vrelci (glej objavo v 10. številki Vrelcev letnika 1975!) se je izdajateljski svet dne 29. 3. 1976 sestal na prvi (ustanovni) seji.

V izdajateljski svet so delegirali naslednje delegate:

TOZD Zdraviliška dejavnost — Jernejšek Ema

TOZD Polnilnica — Krennik Stanko

TOZD Vzdrževalna dejavnost — Turnšek Anton

SDS Skupne službe — Kores Jožica

Konferenca osnovne organizacije ZK — But Mira

Konferenca sindikalne podružnice — Kolar Božo

ZSMS — Tramšek Cvetka

Športni aktiv — Perc Stane

Uredniški odbor — Čuješ Stane, Kern Vlado, inž. V. Čoh.

Za predsednika izdajateljskega sveta je bil izvoljen dipl. inž. Vlado Čoh.

V nadaljevanju se je izdajateljski svet razpravljalo o nalogah izdajateljskega sveta (ki so bile tudi že objavljene v zgoraj omenjeni številki Vrelcev) in o programski zasnovi glasila v letu 1976. Sprejel je predlog za imenovanje uredniškega odbora in sicer v sestavi Čuješ Stane kot glavni in odgovorni urednik ter člani Kern Vlado, Napast Ingrid, Herič Franc in Kolar Božo.

Izdajateljski svet je sprejel tudi finančni načrt za glasilo v letu 1976, ki nikakor ni majhen, saj znaša po dosedanjih cenah in nakladi (750 izvodov na mesec) kar 15,5 milijonov starih din. Pri tem znašajo avtorski honorarji ter honorarji za lektorske, uredniške in tajniške posle, skupaj s prispevki, torej izdatki v zdravilišču, komaj eno četrtino zgornje vsote, ostale tri četrtine pa so materialni stroški oziroma stroški pri tiskarni.

Izdajateljski svet izkorišča to priložnost in poziva k sodelovanju pri ustvarjanju našega glasila, da bodo razmeroma velika sredstva tudi služila namenu.

CV

Revolucija, ki še traja

DELO VSE BOLJ POVEZUJE SVET IN MIR JE TISTA TEMELJNA DOBRINA, KI SE ZANJO BORE VSI DELAVCI, KAR JE POGOJ, DA BODO OHRANILI DOSEDANJE PLODOVE SVOJEGA DELA IN DA BODO LAHKO NA NJIH GRADILI ŠE BOLJ ČLOVEŠKI SVET

Čikaški delavci so pred 90. leti šli na ulice z zahtevo po treh osmicah. To je bil bojni klic za omejitev delovnega časa, ki je nekdanj trajal tudi po 12 ur in več na dan. Zahtevali so 8-urni delavnik, 8 ur za počitek in 8 ur za svoj kulturni razvoj. Padle so prve žrtve. 1. maj je razglašen za mednarodni delavski praznik in na ta dan se vsako leto zbirajo delavci vsega sveta, da izpričajo svojo solidarnost: »Proletarci vseh dežel združite se!« Engels je zapisal: »Ko smo poslali v svet ta klic, je bilo malo glasov, ki so odgovorili nanj.«

Kaj bi Engels zapisal danes? Delavci vseh dežel so si danes bližji kot kdajkoli doslej; bližji so si zaradi izrednih sredstev prometa in zvez, zaradi vedno širše izmenjave ljudi in proizvodov; bližji so

si zaradi spoznanja, da so vedno bolj odvisni od dela drugega.

A vendar ne bi mogli reči, da je zahteva po treh osmicah že uresničena. Ne samo zaradi tega, ker mora še marsikdo po sili delati več in ker si marsikdo z zaslužkom v 8 urah še ne more zagotoviti eksistenčnega minimuma, ampak zaradi tega, ker ima delavec dandanes ogrožen počitek, še bolj pa svoj kulturni razvoj. Ali ni delavec tudi danes — spriču trušča in hrušča tehničnega sveta, zaradi okužbe zraka, vode in zemlje — fizično ogrožen, kot je bil nekdanj, ko se je fizično izčrpaval v 12 in več urah dela na dan? In ali ni človek v prostem času, ki naj bi mu omogočil kulturni razvoj, vse bolj plen antikulture, profitske zabave, ki ga razoseblja in razčlovečuje?

Za današnji, sodobni 1. maj, je vse bolj značilen klic delavcev, da soodločajo o uporabi časa, razporejajo svoj čas, skladno s svojo naravo in s svojimi človeškimi potrebami in vrednotami.

Delavsko samoupravljanje je doživelo prav v dosežkih našega delavskega gibanja — svojo prvo preizkušnjo. Z novo ustavo smo napisali najnovejše poglavje v veliki zgodovinski tekst proletarske revolucije. Razvijanje delavske samouprave je naša velika obveznost pred delavci vsega sveta, ki vidijo v njej najvišji domet lastnega boja.

Boj za osvoboditev vsega delavskega razreda še traja, preliva se kri, delavci vsega sveta vse bolj čutijo medsebojno odvisnost in odgovornost, do revolucije, ki še traja.

K. B.

O liku receptorja

PREDEN ZAČNEMO GOVORITI O DELOVNEM MESTU RECEPTORJA, NJEGOVEM DELOVNEM PODROČJU IN ZAHTEVAH, KI SE V ZVEZI S TEM POJAVLJAJO, BI BILO SAMO P OSEBI UMEVNO, DA POJASNIMO IZVOR IN POMEN BESED: RECEPCIJA, RECEPTOR

Besedi sta tujega izvora in v bistvu v ožjem pomenu besede pomenita sprejemni oddelek ali urad, v drugem primeru pa uslužbenca-delavca, ki sprejem opravljata. Seveda gre tu za sprejem gosta — konsumenta storitev in uslug hotelske hiše, kateri pa je, kot vemo, zelo občutljivo »blago«.

Marsikdo zmotno razmišlja, da je sprejem edina naloga recepcije. V takšno razmišljanje nedvomno zavaja ožji pomen besede recepcija. V nadaljevanju sestavka bomo skušali osvetliti sprejemno kakor tudi druge naloge, ki jih v recepciji dobro organizirane hotelske hiše ne moremo pogrešiti, saj so za normalen utrip poslovanja nujno potrebne. Obenem se s tem oblikujejo zahteve, ki jih mora izpolnjevati osebje v recepciji.

Svoj pravi pomen dobiva sprejemna funkcija zaradi psihološkega vpliva, ki nastopa ob prvem stiku gosta s hotelsko hišo. Dobro vemo, da je prvi vtis zelo pomemben, saj npr. prijazen sprejem po utrudljivem potovanju največkrat uspe popraviti razpoloženje in ob ustrezni organiziranosti brez čakanja, odvečnega vpraševanja in nudenju vseh potrebnih informacij da gostu občutek, da je prišel v prijet-

no in dobro organizirano sredino.

S sprejemom pa seveda še zdaleč ni vse opravljeno. Tu se vključujejo še drugi, imenujmo jih sekundarni posli, ki jih zajemamo s širšim pomenom besede recepcija. Spomnimo se samo na rek: »Sto ljudi — sto navad.« Željamo in navadam gostov je treba posvetiti posebno pozornost. V veliko pomoč pri tem je kartoteka gostov, kjer se beležijo podatki in posebne želje — navade gostov, ki so na bivanju v hotelski hiši. Kjer imamo opraviti s pretežnim številom stalnih gostov, so podatki iz te evidence zelo pomembni. Uporabljamo jih že ob sklepanju rezervacij in rezerviranju sob, nadalje ob namestitvi in med bivanjem.

Recepcija kot informativno in komunikacijsko stičišče hotelske hiše opravlja razen sprejema in spremljajoče evidence še informativne, obratunske, menjalne, korespondenčne in druge posle. Na vseh teh področjih dela mora biti receptor dosledno usposobljen, saj se vsi ti posli dnevno pojavljajo in jih je treba sprotno, največkrat v prisotnosti gosta hitro opravljati in dajati točne odgovore na vprašanja, ki jih gostje lahko s tem v

zvezi postavljajo. Neizkušen, nepoučen, površen in netakten receptor lahko povzroči veliko zmedo in spravi v slabo luč vso hotelsko organizacijo. Osnovni moto v opravljanju poslova mora biti: »Zmanjšati vsako čakanje gosta na minimum.« V tej smeri se mora razvijati seveda tudi organizacija dela.

Prikrivanje osebnega razpoloženja in dajanje vtisa vedrine, dobre volje in ustrežljivosti je ena izmed prvih zahtev. Gosta je treba pričakati z nasmehom in vljudno pozdraviti — seveda v svojem jeziku. Tudi ton pozdrava mora biti pravilen, da doseže svoj namen — naj bo v skladu z zahtevanim zunanjim izrazom lica. Naslednji faktor, ki oblikuje osebnost receptorja, je njegov zunanji videz. Biti mora čist, urejen in ustrezno uniformiran, da gost takoj spozna, s kom ima opraviti.

Znanje tujih jezikov — vsaj s strokovne plati — je ključ za opravljanje poslova in pogovor s tujci, preprečuje nesporazume in jim daje občutek večjega zaupanja, varnosti in domačnosti.

V pogovoru z gosti je treba pokazati zanimanje za temo, o kateri se želi gost pogovarjati ter se izogibati vsakršnemu

Brigadirji - nasvidenje na Kozjanskem!

Zbrali smo se v Celju iz raznih krajev celjske regije — mi brigadirji veterani prvih treh celjskih brigad, ki so gradile v letu 1946 mladinsko progo Brčko — Banoviči. Avtobus nas je v zgodnji jutranji uri odpeljal proti Bosni, da bi se tam udeležili slovesne proslave ob 30. obletnici prve velike mladinske delovne akcije v svobodi.

Ob prvem postanku smo se rado vedno ogledovali: »Ali si, ali nisi?« Smo se v teh 30 letih res tako spremenili, da se več ne spoznamo? Vendar smo se takoj z neposredno prisrčnostjo zblížili kot v tistih davnih dneh v brigadi.

Pot nas je najprej vodila na »naše« delovišče v Špionici. Planina Maje vica nas je pozdravljala s svojimi gozdovi kot draga in lepa znanka. Vendar doline ob progi skoraj nismo več spoznali, tako se je vse spremenilo, pokrajina, hiše, ljudje. Zavedali smo se, da je to storila gospodarsko važna proga, katero smo mi pomagali graditi in tako doprinesli delček k tej spremembi. 88,5 kilometrov te proge je omogočilo, da se je celotna naša domovina povezala s tuzlanskim in banoviškim rudnim bazenom. Država sama bi gradila to progo dve leti in pol, tako pa je bila

zgrajena v rekordnem času v sedmih mesecih od 1. 4. do 7. 11. 1946 s pomočjo 60.000 mladih Jugoslovanov in 2.000 mladine iz raznih demokratičnih držav sveta. Kaj je ta proga pomenila za našo domovino, opustošeno z vojno, ni treba poudarjati, to naj govori ekonomisti. Za nas je ta proga živ spomenik visoke predanosti naše mladine novi državi, je velika delovna šola, kjer se je razvijalo resnično tovarštvo, kjer je bilo življenje tako urejeno, da je napravilo na nas najgloblje vtise, katere bomo nosili vse življenje. Bili smo kot ena velika družina, živeli in delali smo le za skupnost. Mesto Brčko nas je prisrčno sprejelo v slavnostnem vzdušju. Po ogledu razstave o mladinski progi in športnega tekmovanja, se je okoli tabornih ognjev vilo kolo brigadirjev. Povezali smo se v eno s sedanjimi brigadirji. Ob skupnem napevu: »Druže Tito, mi ti se kunemo...« je mahoma izginilo teh trideset let. Prazničnost srečanja je dopolnil še razkošen ognjemet.

Višek proslavljanja je bila veličastna parada najboljših mladinskih brigad iz leta 1975 in nas brigadirjev — veteranov iz vse Jugoslavije po ulicah mesta. Kaj zato, če so za

transparenti: »I. Mladinska delovna brigada Maribor« ali »I. II., III., celjska mladinska delovna brigada« stopali starejši ljudje z osivelimi lasmi? Njihova lica so žarela v veselju in odzdravljali so tisočim in tisočem ljudem po pločnikih. Vzklikanje, ploskanje, godba, pesem, vse se je zlivalo v mogočen akord, ki nam je segal do srca. To je bila parada nekega dragega dela naše mladosti, ko smo polni idealov verjeli v lepši, boljši svet.

Pred ogromno tribuno, kjer so bili zbrani vodilni ljudje iz vseh republik in komandanti vseh navzočih brigad, smo bili priča svečanemu odhodu štafete mladosti na 55 dni dolgo pot po Jugoslaviji — do tov. Tita. Za tem je sledil zelo dober kulturno — umetniški zabavni program.

Med vožnjo domov smo izmenjali naše vtise obeh lepo preživetih dni. Ali je to naše zadnje srečanje? Nikakor ne! Na pobudo občinske konference ZSMS Celje smo sklenili, da se mi brigadirji — veterani udeležimo enodnevne mladinske delovne akcije na Kozjanskem. In tako smo se ob koncu potovanja veselo poslovljali: »Nasvidenje na Kozjanskem!«

Mira But

razpravljanju. Načelo »gost ima vedno prav« receptor ne sme dojemati v polnem pomenu besede, ampak do določene meje. Tako npr., če gost osebno žali osebo ali druge goste s svojim govorjenjem in ravnanjem, mora receptor najti način, da zaščiti nemotnost drugih gostov ter dobro ime hotelske hiše. Ravno tako je dolžan ukrepati v primeru kršitve hišnega reda (npr. razbijanje inventarja, motenje nočnega miru). Ukrepanje seveda sledi v obliki obveščanja in aktiviranja glavnih služb v hotelu — prek vodje oddelka šefa recepcije, v njegovi odsotnosti pa direktno.

O naročilih, ki jih dajejo gostje in o njihovih zahtevah, je treba voditi evidenco, kajti nedopustna bi bila površnost in malomarnost s tega vidika.

Pristop gostu v različnih razpoloženskih stanjih (veselju, žalosti) ter sporočanje prijetnih in neprijetnih novic na pravilen način je še posebej zahtevna plat receptorjevega dela in narekuje poznavanje poslovnih psihologij.

Prodajna funkcija: plansko in tekoče zasedanje kapacitet je naloga, ki ima najbolj neposreden vpliv na poslovni rezultat. Lahko rečemo, da veliko gostov, v glavnem tistih, ki običajno hotelsko hišo prvič, nima izoblikovanih želja za namestitev, izbire objekta, kvalitete sobe. Ob kvalitetni neusklajenosti ponudbe in povpraševanja je naloga recep-

torja, da ta dva dejavnika uskladi, se pravi, da poskuša usmeriti gosta tja, kjer je prostor, ki mu glede na možnosti najbolj ustreza. Uspeh pri tem leži največkrat v iznajdljivosti receptorja.

Takšen postopek pride v poštev seveda takrat, kadar gost pride brez rezervacije. Pri gostih z rezervacijami se ta usklajevalni postopek ob dodatni terminski komponenti izvede že skozi dopisovanje in potrditev rezervacije.

Uspešno opravljanje prodaje je možno le skozi natančno poznavanje kapacitet, dobrih in slabih strani posameznih sob.

Zahteva vljudnosti, ustrežljivosti in natančnosti spremlja receptorjevo delo na vsakem koraku. Pri vsem tem se mora izogibati prevelikemu zblíževanju in domačnosti s posameznimi gosti, ker s tem poruši odnos do ostalih gostov.

Skratka, vpletanje v zasebne zadeve gostov ni dovoljeno — treba je vedno ostati »na liniji«. Prav tako je z dajanjem jalovih obljub. Cesar ni moč izpolniti, nikakor ni dovoljeno obljubljeni.

Natančnost opravljanja poslova v spremljajoči evidenci je neizogibna, saj vsaka nepravilnost in nepopolnost lahko privede do zmede ter poruši dober vtis o hotelski hiši, ki si ga je gost mogoče dotlejš ustvaril.

Receptorjevo delo je dinamično, spremenljivo, zahteva široko razgledanost in poučenost, iznajdljivost ter hitro ukrepanje ob nepričakovanih zapletih, zato je izbiri tega kadra posvetiti ustrezno mero pozornosti, zavedajoč se njegove vloge. Lažje se prilagodi receptorjem delu ljudi, ki imajo že prirojene sposobnosti izpopolnjene z ustrezno šolsko izobrazbo. V svojem delu se morajo nenehno izpopolnjevati v znanju ter prilagajati nastopajočim spremembam. To je edini način, ki ob praktičnih izkušnjah pripelje

do kvalitetnega opravljanja dela.

Navedli smo najpomembnejša področja dela iz vsakdanjega utripa — poslovanja recepcije. Sestavek je namenjen boljsem vpogledu v življenje in delo recepcije in njenih uslužbencev. Marsikdo si predstavlja delo v recepciji kot mnogo lažje, češ, »biti v uniformi in za pultom«, ni lažjega dela. Upamo, da bo sestavek dosegel svoj namen in pojasnil vsebino in vlogo dela receptorjev in njih delovnega področja — recepcije.

M. Z.

Osem članom
našega kolektiva
iskrene
čestitke za
1. maj

Rak ni nepremagljiv - boj proti raku!

DRUŠTVO SRS ZA BOJ PROTI RAKU NAM JE ODPOMOGLA V OBJAVO ČLANEK RAK NA DOJKI, KI GA JE NAPISAL DR. JURIJ LINDTNER, SPECIALIST-KIRURG, ONKOLOŠKI INSTITUT, LJUBLJANA

Med boleznimi, ki jih s skupnim imenom označujemo kot rakaste, je rak na dojki ena najpomembnejših. To pomembnost bolezen zasluži zaradi nekaterih neugodnih značilnosti:

gre za vrsto raka, ki zelo pogosto, če ne celo najpogosteje, prizadeva ženske, ki so komaj dobro zakoračile v četrto desetletje življenja; zdravljenje raka na dojki je navadno dolgotrajno, neprijetno in — neredko brez uspeha; odkrivanje raka na dojki je v zgodnjem razvojnem obdobju boleznih težavno.

Rak na dojki vznikne iz celic žlez, namenjenih izdelavi mleka, ali pa iz celic izvodil, po katerih prispe mleko iz žleze. Razumljivo je, da tako zgodnjega dogajanja ne moremo opaziti drugače kot z drobnogledom. Ščasoma pa moremo tako spremembo otipati, ker se bolno tkivo loči od zdravega po trdoti. Ni pa redko, da začne bolezen v več predelih v dojki ali v obeh dojkah hkrati. Zaradi enostavnosti sledimo poteku ene same rakaste zatrdline: s svojo rastjo uničuje zdravo tkivo dojke, vraste v kožo, ki se vname ali celo razpade tako, da se na tem mestu pojavi rana. Po drugi strani pa se razraste rakavina tudi v steno prsnega koša in povzroči da se bolni organ povsem zraste s podlago.

Čeprav torej rak prej ali kasneje uniči dojko, v kateri je zrastle (ne pozabimo tega, kadar govorimo o kirurškem zdravljenju raka na dojki!), pa je vendar bolezen bolj usodna zaradi neke druge lastnosti: celice rakavine lahko zapuste in tudi praviloma zapuščajo kraj, kjer so nastale, in se po mezigovničnem in krvnem obtoku selijo v pazdušne bezgavke in notranje organe. Na srečo ne najdejo vedno ugodnih tal za naselitev in rast, pogosto pa

se to zgodi. Jasno je, da delovanje organa, v katerega se je zaselila rakavina, slabi in končno preneha. Kaj to pomeni pri kakem življenjsko potrebnem organu, ni treba posebej povedati.

Zdravljenje raka na dojki je odvisno od njegovega obsega in razsežnosti. Dokler sodimo, da je rak zajel le dojko in njeno najbližjo okolico, naravnano zdravljenje le v ta predel, bodisi da ga odstranimo z operacijo, bodisi, da zavrnemo rast rakavine z obsevanjem z ionizirajočimi žarki. Pri tem velja načelo, da je kirurška odstranitev boleznih zanesljivejša kot pa njeno uničevanje in zaviranje z obsevanjem. Kadar pa najdemo znake razvoja v notranjih organih, takrat posvetimo vso pozornost zdravljenju zasevkov in se manj oziramo na obolelo dojko. Pri zdravljenju zasevkov, ki so praviloma številni, uporabimo spoznanje, da vplivajo na rast rakavine zavirajoče ali pospešujoče nekateri hormoni, izločki spolnih žlez. Vrsta zdravnih postopkov temelji na tem spoznanju, pa naj gre pri tem za odstranitev žlez, kjer hormoni nastajajo, ali pa za preprosto vnašanje teh snovi v telo. Poleg tega so v zadnjih desetletjih našli vrsto kemičnih spojin, ki prav tako uničujejo rakaste celice, predvsem s preprečevanjem njihove delitve. Te snovi imenujemo citostatiki. Seveda bi bila ta zdravila idealna, če bi prizadevala le rakaste celice, ne pa tudi zdravih. Tako pa se ta zdravila hitro sprevržejo v strup, če niso v večjih odmerkih.

Ves čas že besedujemo o zdravljenju. Kaj pa je z zdravljenjem? Rak na dojki je zahrbtna bolezen in zato težko govorimo o zdravljenju. Govorimo pa lahko o obdobju, ko je bolnica brez znakov boleznih,

govorimo lahko o obdobju, ko sicer najdemo znake boleznih, vendar bolnici ne povzročajo težav in podobno. Ne izmikamo se odgovoru o ozdravljenju, le pojasniti moramo, kaj zdravljenje v našem primeru sploh pomeni. Zaradi enostavnosti odgovora recimo takole: če začnemo zdraviti bolnice z rakom na dojki v tako imenovanem zgodnjem stanju boleznih, lahko računamo, da jih bomo srečevali čez deset let brez znakov boleznih osmero od deseterice. Če pa začnemo zdraviti raka na dojki v napredovalnem stanju, ne moremo pričakovati, da bi sploh katera teh bolnic dočakala deset let.

Iz tega preprostega odgovora je moč razumeti, zakaj toliko in vedno znova govorimo o zgodnjem odkrivanju raka na dojki. Drugi vzrok velikega zanimanja za zgodnje odkrivanje raka na dojki pa je dejstvo, da je zgodnje odkrivanje te boleznih izredno težavno, kot je, nasprotno, zdravljenje take zgodaj odkrite boleznih razmeroma preprosto in — uspešno. Upoštevati moramo, da ni vsaka zatrdina v dojki rak, nasprotno, rak je vir neznanega dela zatrdin, ki se pojavljajo v dojkah. Zato moramo omeniti sicer nenevarne zgoščitve žleznega tkiva dojke, kar učeno imenujemo mastopatije ali displazije. Te spremembe so odraz delovanja organov z notranjim izločanjem, predvsem jajčnikov, skrivajo pa nevarnost, da zaradi njih prezremo rakasto zatrdino. Upoštevati moramo še resnico, da nobena od danes znanih, enostavnih preiskovalnih metod, ki jih lahko na široko uporabljamo, ne more zanesljivo pojasniti, kakšna je narava zatrdine v dojki. Pred nedavnim je morda v javnosti vzbujala take upe rentgenska preiskava dojke. Ta način preiskave je postal sicer eden od temelj-

nih preiskovalnih načinov dojke za množično uporabo, kot je to primer pri fluorografiji, pa ni primeren.

Pri odkrivanju raka na dojki imamo opraviti s skoraj nepregledno množico sprememb, pri katerih moramo ločiti nevarne od nenevarnih. Pri tem si moramo pomagati z nekaterimi medicinskimi ugotovitvami, da rak na dojki prizadeva določen del žensk pogosteje kot druge. Med značilnosti tega dela žensk sodi starost, višja od 35 let; rak na dojki je pogostejši pri ženskah, ki niso nikoli rodile ali pa so prvič rodile po 30. letu starosti. Ženske, katerih mater ali sestro je prizadel rak na dojki, pogosteje zbole za to boleznijo.

Raka na dojki večinoma odkrijejo bolnice same. Žal pa jih več kot polovica pride pozno na zdravljenje. Ženske navadno vedo za spremembo v dojki mesece in mesece, ne grejo pa k zdravniku, misleč, da spremembi ne velja posvečati pozornosti, ali pa zato, ker prav dobro slutijo nevarnost, boje pa se izvedeti resnico. Očitno je, da moramo teh nekaj dejstev posredovati našemu prebivalstvu, predvsem pa seveda ženskam; prepričati jih moramo, da ni izgubljen čas, ki ga posvetijo mesečnemu pregledu lastnih dojke; prepričati jih moramo, da velja prepustiti zdravniškim rokam vse spremembe v dojkah, pa naj gre za zatrdine, izcedek iz bradavic, »vnetja« v dojkah ali v koži dojke, ki v mesecu dni ne izginejo. Nedvomno pa je potrebno prepričati ženske, da je treba premagati strah pred trenutkom, ko bo morda zdravnik povedal neugodno resnico. Bolj ko bodo premagovale ta strah, manj bo resnica o raku na dojki neugodna in manj usodna.

(Prihodnjič:

RAK NA MATERNICI)

Kaj bo delala krajevna skupnost Rogaška Slatina v letu 1976

Ustavi SFRJ in SRS sta postavili pred krajevne skupnosti povsem nove naloge in delovanje teh v preteklih dveh letih je pokazalo izredne uspehe. Seveda pa so bili uspehi odvisni od aktivnosti družbenopolitičnih dejavnikov, sredstev, kadrov in mnogih drugih objektivnih in subjektivnih okoliščin v posameznih krajevnih skupnostih.

V skladu z možnostmi so bili v preteklih letih doseženi relativno dobri uspehi tudi v Krajevni skupnosti Rogaška Slatina. Pri tem ne mislimo samo na uspehe materialne narave, ki jih sicer občani vsak dan najbolj opazijo, temveč bi tu radi opozorili na rezultate in uspehe pri angažiranju krajanov v razpravah in soodločanju pri reševanju krajevnih problemov. Ko so o tem razpravljali organi v krajevni skupnosti je bilo posebej poudarjeno, da je treba tako zastavljeno delo še izboljšati in s konceptom angažiranja vseh krajanov tudi letos nadaljevati.

Da bomo to širino lažje doumeli, pogledimo angažiranje občanov v organih KS:

1. Stalni organi pri KS

- svet KS 25 članov
- delegacija KS 26 članov
- predsedstvo 7 članov
- upravni odbor sklada za izvajanje komunalnih del 9 članov
- štab za splošni ljudski odpor 21 članov
- odbor za civilno zaščito 9 članov
- potrošniški svet 5 članov
- komisija za stanovanjske zadeve 7 članov
- komisija za urejanje cest in mostov 12 članov
- komisija za otroško varstvo 5 članov
- komisija za prosveto in kulturo 5 članov
- 8 vaških odborov 40 članov
- poravnalni svet 7 članov
- komisija za telesno vzgojo in rekreacijo 7 članov
- finančna komisija 3 člani

2. Občasni organi, ki so delovali v letu 1975 in naj bi nadaljevali delo tudi letos do zaključka del:

- štab za odpravo posledic pri potresu 9 članov
- komisija za gradnjo kulturnega doma 7 članov
- komisija za statut 5 članov
- komisija za izdelavo programa komunalnih del 1976—1980 8 članov
- komisija za izdelavo srednjeročnega plana 11 članov

Vsi ti organi so v letu 1975 razen nekaj izjem zelo uspešno delovali. Program dela za leto 1976 predvideva poglobljeno delovanje obstoječih organov, občane pa je treba bolj kot doslej obveščati o vsem, o čemer se razpravlja, sklepa

ali kako drugače ukrepa in dogaja v krajevni skupnosti.

Poglejmo na kratko program dela KS za leto 1976, ki ga je pred kratkim sprejel svet KS:

1. Krajevna skupnost bo organizirala, financirala ali sofinancirala:

— dograditev pločnika ob Kidričevi cesti od železniške postaje do Takalc;

— asfaltiranje Sotelske ceste od Takalc do mosta pri Šerbaku NRH. Pri tem bo KS organizirala vse sindikalne podružnice, da bi delavci delali vsaj en dan za to cesto, angažirala finančna sredstva krajanov, ki so vezani na to cesto, delovne organizacije, sredstva komunalnega prispevka itd. Cesta naj bi bila zgrajena še letos;

— zbrati je sredstva za postavitev RTV pretvornika pri Trojici, za I. in II. program RTV Ljubljana, da bi tako omogočili RTV sprejem vsem krajanom v Rogaški Slatini;

— z manjšimi sredstvi je

podpreti akcije krajanov za rekonstrukcije in asfaltiranje nekaterih krajših cest na območju mesta Rogaška Slatina. Vsa sredstva za ceste, ki jih bo dala občina, bodo vložena za popravilo cest izven mestnega območja Rogaške Slatine, pri tem pa bo angažirano še vsaj toliko sredstev krajanov. KS bo za popravilo cest pridobila v lastnem kamnolomu najmanj 5000 m³ gramoz.

2. Krajevna skupnost se bo zavzemala in angažirala za izpolnitev naslednjih nalog:

— urediti je smetišče v Tuncovcu, za kar je treba zbrati še sredstva pri vseh direktnih in indirektnih uporabnikih tega smetišča;

— v sodelovanju z občino, Vodno skupnostjo Celje in OKP je treba pripraviti in podpisati sporazum za gradnjo čistilne naprave ob Sotelski cesti. Z gradnjo naj bi pričeli v juliju 1976;

— zavzemali se bomo za zbiranje sredstev za gradnjo

obvozne ceste Tekačevo—Nemogonje—Sečovo—Tržišče;

— s posebnimi odbori je organizirati v tem letu 12 srečolovov, katerih čisti dobiček bo namenjen za komunalno ureditev Rogaške Slatine (asfaltiranje cest, javne razsvetljave itd.). Tako bo zbranih 300.000 din;

— podpreti je po možnosti tudi finančno gradnjo vodovoda v Ločen dolu, kjer je še 16 hiš brez vodovoda;

— podpreti je akcijo krajanov naselij Ratanska vas—Tekačevo za izgradnjo telefonske mreže, s katero bi pridobilo 120 interesentov telefonski priključek;

— podpirati je akcijo Osnovne šole za izgradnjo nove šole v Ratanski vasi in pričeti s pripravami, da bi se izgradnja lahko pričela leta 1979;

— organizacijsko in finančno je treba podpreti izgradnjo otroškega vrtca v Ratanski vasi, ki mora biti dokončan še letos;

(Nadaljevanje na 8. strani)

Cena za brezbržnost

Naš pacient, g. F. O. z Dunaja, star 70 let, si je dne 9. 3. 1976 vsled padca na poledeneli, a ne s peskom posuti poti pred hotelom, zlomil nogo.

- za preglede v Celju, položitev mavca, prevoz s taksijem, recepte itd. 1.242 din
 - za bolečine in nesposobnost normalnega gibanja 35.000 din
 - za stroške advokata 3.500 din
- skupaj 39.742 din

Da pravilno ste ugotovili. Zahtevek znaša skoraj štiri stare milijone dinarjev. V kritičnem času so v območju parka padli še trije pešci in si zlomili okončine. Če bodo uveljavili odškodnino, bo znesek narastel na okoli 15 starih milijonov. Zahtevek za odškodnino je utemeljen, ker je lastnik javnih poti ob svojih hišah dolžan čistiti sneg in posipavati zaledenele steze za pešce.

Ob tej priložnosti si oglejmo še nekaj »davščin«, ki jih plačujemo za brezbržnost. Vsako jesen doslej je odšlo precej gostov, ker nismo ob pravem času ogrevali sob. Lansko leto jih je bilo vsaj dvajset.

Od njegovega pravnega zastopnika smo v začetku aprila prejeli obračun, s katerim ponesrečenec zahteva plačilo naslednjih zneskov za odškodnino:

določenem mestu, ključji pa po njihovem niso normalno in varno nadzorovani. Hotelska vrata ponoči niso povsod zaklenjena. Ob tako idealnih pogojih za tatvine je vsak komentar odveč.

Kupci nam vračajo pošiljke mineralne vode in jo reklamirajo, ker ne ustreza kakovosti. Gre za nekaj vagonov vsako leto. V vsakem vagonu je škode vsaj za poldrugi milijon starih dinarjev pa še več.

Čestokrat odhajajo iz naših lokalov nepostreženi gostje. Kljub temu, da so čakali preko normalnega časa, jih nihče ni postregel. Z njimi je odšel večmilijonski nerealiziran dohodek.

Naštevali bi še o škodi, povzročeni na parkiranih avtomobilih, o izgubi na dohodku, ko gostje zapuščajo hotele, ker nista zagotovljena mir in počitek, o izgubah v terapiji, ker je zmanjkalo vode ali pa elektrike in še mnogokaj. To je materialni del škode. Mnogo hujši pa je moralni, ker se pojavlja v naslednjih sezonah v še hujši materialni obliki.

S. Č.

Kadrovske novice

V mesecu marcu so pridobili lastnost delavca v združenem delu naslednji delavci:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

1. Planinšek Kristina, razporejena na delovno mesto čistilka restavracij za določen čas
2. Čuček Marija, razporejena na delovno mesto pomivalka za nedoločen čas
3. Volf Marjanca, razporejena na delovno mesto pom. sobarica za določen čas
4. Bahmet Vera, razporejena na delovno mesto delavka v strežbi za določen čas
5. Frangeš Helena, razporejena na delovno mesto pom. sobarica za določen čas
6. Žvar Zlatka, razporejena na delovno mesto pom. kuharica za določen čas
7. Blagotinšek Marija, razporejena na delovno mesto žurnalistka v hotelu Donat za nedoločen čas
8. Juhart Albina, razporejena na delovno mesto pom. natakarica za določen čas
9. Jankovič Marija, razporejena na delovno mesto čistilka v kuhinjskih prostorih za določen čas
10. Ogrizek Štefanija, razporejena na delovno mesto evidentičarka penz. obrokov za določen čas
11. Mališ Alojzija, razporejena na delovno mesto čistilka kuhinjskih prostorov za določen čas
12. Jakopina Jožica, razporejena na delovno mesto administratorka za nedoločen čas
13. Pirš Silva, razporejena na delovno mesto pomivalka za določen čas
14. Verbek Ivan, razporejen na delovno mesto hotelski delavec za določen čas
15. Mesiček Danica, razporejena na delovno mesto čistilka kuhinjskih prostorov za določen čas
16. Jančič Avgust, razporejen na delovno mesto kurir-nosač za določen čas
17. Križan Ana, razporejena na delovno mesto perica-likarica za nedoločen čas
18. Škorjanec Perina, razporejena na delovno mesto pomožna sobarica za določen čas

19. Novak Cvetka, razporejena na delovno mesto pomožna sobarica za določen čas
20. Ivanuš Zdenka, razporejena na delovno mesto skladiščničarka Bohor za določen čas
21. Podhraški Vera, razporejena na delovno mesto pomivalka za določen čas
22. Žgajner Olga, razporejena na delovno mesto čistilka kuhinjskih prostorov za določen čas
23. Tepeš Štefanija, razporejena na delovno mesto pomožna sobarica za določen čas
24. Tepeš Danica, razporejena na delovno mesto pomožna sobarica za določen čas
25. Stadler Jurij, razporejen na delovno mesto kuhar za določen čas
26. Zagoršek Štefanija, razporejena na delovno mesto pomivalka za določen čas
27. Osek Irena, razporejena na delovno mesto pomožna kuharica za določen čas
28. Bračun Marica, razporejena na delovno mesto čistilka restavracij za določen čas
29. Kamenšek Ana, razporejena na delovno mesto delavka v strežbi za določen čas
30. Šolman Marija, razporejena na delovno mesto čistilka restavracij za določen čas
31. Posl Marija, razporejena na delovno mesto čistilka restavracij za določen čas
32. Žerak Matilda, razporejena na delovno mesto pomožna natakarica za določen čas
33. Kamenšek Kristina, razporejena na delovno mesto pomivalka za določen čas

TOZD VZDRŽEVALNA DEJAVNOST

1. Vinkler Janko, razporejen na delovno mesto delavec v parku za določen čas
2. Kampuš Alojzija, razporejena na delovno mesto vrtnarka za določen čas
3. Gajser Marija, razporejena na delovno mesto čistilka javnih stranišč za določen čas
4. Keržina Josipa, razporejena na delovno mesto delavka v parku za določen čas
5. Tramšek Zdenka, razporejena na delovno mesto strojna likarica za določen čas
6. Močnik Ruža, razporejena na delovno mesto čistilka javnih stranišč za določen čas
7. Ivič Ruža, razporejena na delovno mesto delavka v parku za določen čas

V mesecu marcu je prenehala lastnost delavca v združenem delu naslednjim delavcem:

TOZD ZDRAVILIŠKA DEJAVNOST

1. Gajšek Hedvika, razporejena na delovnem mestu natakarica za določen čas
2. Bahmet Vera, razporejena na delovnem mestu delavka v strežbi — izjavila, da ne želi delati v TOZD
3. Jankovič Marija, razporejena na delovnem mestu čistilka kuhinjskih prostorov — izjavila, da ne želi delati v TOZD
4. Tkavc Marija, razporejena na delovnem mestu hidroterapevt — umrla

V mesecu marcu je rodila ena delavka, in sicer Sajko Darinka, kontrolor v TOZD zdraviliška dejavnost — fantka.

K. T.

Plan skupne porabe

Odbor za družbeni standard je na svoji seji dne 4. 2. 1976 sprejel predlog plana potrebnih sredstev skupne porabe za leto 1976 in predlog formiranja teh sredstev pri delitvi dohodka za leto 1975.

Predlog je nato posredoval v obravnavo in odobritev vsem delavskim svetom TOZD in SDS in prav tako na obravnavo zborom delavcev v vseh TOZD in SDS.

Pripomb nanj ni bilo. Plan potrebnih sredstev skupne porabe za leto 1976 je naslednji:

	din
Obveze za že angažirana sredstva po sklepih za 1975	276.600
Posojila članom kolektiva (popravila stanov. hiš, posojila za vodovod in elektrifikacijo)	240.000
Izdatki za člane kolektiva (regresi za letni dopust, brezplačna min. voda, zdravljenje v zdraviliščih, odpravnine, darila za nove upokojence, jubilejne nagrade, razne podpore, razni nepredvideni izdatki)	1.488.000
Prispevki in darila (sindikalni konferenci, pevskemu društvu ter drugim društvom in humanitarnim organizacijam, obdaritev in pogostitev upokojencev)	388.000
Stroški prikolic za letovanje	100.000
Rezerva za nepredvidene potrebe	67.400
Odplačila najetih posojil	175.000
Neizkoriščeni že odobreni krediti	204.500
Novi krediti za individualno gradnjo	800.000
Intervencijski sred. krediti	44.500
Nakup stanovanj v Rat. vasi v bloku, ki je v gradnji — 2 stanovanji in podražitev	950.000
Vezava sredstev pri Ljubljanski banki za nova stanovanja	1.400.000

Samoupravni organi so se odločili, da vežemo sredstva pri Ljubljanski banki z namenom, da bomo po določenem roku vezave lahko dobili od banke kreditna sredstva v ta namen (glej članek »KAKO PRITI DO VEČ STANOVANJ« v februarški številki glasila »Vrelci«).

Z. E.

Kaj so mineralne vode?

Kar neverjetno je dejstvo, da pravzaprav še vedno nimamo znanstvene definicije o tem, kaj so pravzaprav mineralne vode, saj to predpisi po raznih državah različno določajo. Italijani, Francozi in Španci na primer, smatrajo vsakršno bakteriološko neoporečno prirodno vodo za »mineralno«, ne glede na količino dejansko v njej vsebovanih snovi, samo če je možno dokazati, da je fiziološko zdravju posebno koristna, tj., da ima določene zdravilne lastnosti. To pa je seveda lahko tudi kar navadna zdrava pitna voda, ki jo imenujejo »oligomineralno« vodo, če ustreza medicinska ustanova uradno potrdi, da je zdravju posebno koristna. Od te, tako imenovane »romanske definicije« mineralnih vod, se bistveno razlikujejo definicije, ki zanjo ve-

ljajo npr. v Nemčiji: tu se smatra kot mineralna voda samo takšna prirodna voda, ki vsebuje v 1 litru najmanj 1 gram raztopljenih mineralnih snovi ali 0,25 g prostega CO₂ plina, ali pa druge mineralne količine fiziološko posebno pomembnih elementov, kot so npr. železo, jod, litij, fluor ali stroncij. Po tej »germanski« definiciji mineralnih vod, je urejena tudi jugoslovanska zakonodaja, ki pa ne upošteva vseh sodobnih ugotovitev, ki karakterizirajo dovoljene postopke s prirodnimi mineralnimi vodami in je zato že povsem zastarela in neustrezna.

Zaradi tega je posebna komisija pri Združenju proizvajalcev jugoslovanskih mineralnih vod v Beogradu pripravila predlog predpisov, ki upoštevajo v glavnem takšno kodifikacijo mineralnih vod, da

Sum, ki boli in obvezuje

Verjetno je že marsikdo slišal o tatvinah in odkritju tatu v Terapiji. Prav je, da se ustavimo pri našem delavcu, delavcu, ki je z vso zavzetostjo sklenil poiskati dolgoprstneža. Ali se je tega lotil zavedajoč se, da lahko okradena oseba išče krivca med personalom ali iz nemoči, da se kljub apelu na organe milice ni nič premaknilo? In končno, kraje so se nadaljevale. Da, vse to je bil dovolj tehten razlog. Poglejmo kratek posnetek dogodkov iz zadnjih dni marca. Kraj tatvin 7. etaža.

Sobota 20. 3. ob 11,30 je bila prijavljena prva kraja. Ukradenih je bilo 400 dinarjev. Vsa obupana tovarišica — tovarniška delavka iz Splita, ki je kar naprej ponavljala: »Kako naj se sedaj vrnem domov?«... je bila napotena na milico. Tu žal ni dobila zaželenih pomoči, ker je v svoji razburjenosti pač pozabila, da se sledovi iščejo na kraju, kjer je tatvina izvršena.

Do naslednje prijavljene kraje je minil dober teden.

Sicer pa se je naknadno prijavilo še nekaj oseb, češ da jim je zmanjkal denar. Tako, da po vsej verjetnosti tudi v tem času tat ni miroval.

Torek 30. 3. 11. ura: okradena oseba tov. Rašeta iz Zagreba. Zmanjkalo ji je 780 dinarjev. Zelo razburjena izjavi, da kolikor se ne najde krivec, bo posumila v personal. Uro kasneje je prijavljena tatvina za 100 dinarjev. Kličemo milico. Tovariš pri telefonu si skrbno zapiše prijavo, toda kljub zagotovitvi, da bo poslal dežurnega miličnika, le tega ni bilo.

Sreda 31. 3. zjutraj. Tovarišica M. P., hidroterapevtka: »Kakor mora je ležalo nad nami: tudi v personal sumim... Sklenile smo, da poizvedujemo na lastno pest. Koga sumiti? Najprej smo ugotovile, da je bila na kopanju v sosednji kabini okradenih, vedno ista oseba. Nato smo tekale iz etaže v etažo in spraševale ali je tudi tu njeno vedenje zbudilo pozornost. In res,

pojavi se je tudi v etaži z mineralno kopeljo in v etaži za moške masaže. Povsod je spraševala, ali lahko kar v etaži plača postopek. Smešno vprašanje, ko pa si je vendarle že pri prihodu plačala nekaj postopkov v sprejemni pisarni. Osumljenko smo imeli, toda kako jo zalotiti pri delu.

Ob 10.30 smo po razgovoru z organi milice nastavili dogovorjeno past. Osumljenki smo rezervirale isto kabino kot jo je imela že poprej. V sosednjo kabino sem nastavila svojo obleko in torbico. V torbico sem nastavila 100 dinarjev, plus dva bankovca po 10 din. Številke denarja sem zapisala in jih dala na vpogled miličnikoma, ki sta medtem že prispela. Lahko si predstavljate s kakšnimi občutki sem to isto osebo nekaj trenutkov kasneje masirala. Osumljenka je tuja državljanka. Istočasno sem občutila močno olajšanje in srečna sem bila, da ni to naš državljan. Nenehno sem se spraševala ali je že vzela denar. Masaže je konec...«

Še preden se je osumljenka oblekla, je bila zaprošena, da za trenutek stopi v sosednji prostor. Mirno so ji razložili, da je bilo v zadnjem času v Terapiji izvršeno več krajev in da upravičeno sumimo na njo. In glej, nobenega histeričnega joka, nobenega presenečenja na tem okroglem zavaljenem obrazu, le rahla bledica. Ali je pomota? Ne, hip pozneje zahteva miličnik torbico, ki jo je imela kar pri sebi in iz nje potegne denar. Številke se ujema...«

Ko gledaš to, samo v belo rjuho ogrnjeno telo, se ti zdi, da je sedaj razgaljena, razkrinkana: pa vendar kot klofuta pade lakoničen odgovor: »To sem našla v pivnici!« in nato: »Kako pa je to našlo pot v mojo torbico?«

Še isti dan je priprta. Ob 16. uri je v Šmarju zaslišana. Dokazov za ostale kraje ni. Ogorčena M. P. vloži tožbo.

Naslednji dan ob 13.30 obravnava na sodišču. Brez prič? Ob 14. uri kličejo M. P., če bi hotela odstopiti od tožbe za dokazanih ukradenih 120 dinarjev. Ob 15. uri

Veseli bi bili...

— če bi naši samoupravljalci z manjšo mero pasive sodelovali v razpravi o dokaj zajetnih aktivih iz naših zaključnih računov za preteklo leto;

— če bi samoupravno razjasnili, zakaj nekateri delavci iz komercialne kažejo s prstom proti polnilnici in zakaj počenajo isto nekateri delavci iz polnilnice vendar proti komercialni;

— če bi nam vsem, ki gostimo devizne tujce, priznali lastnost uvoznika deviz, če nas nočejo uvrstiti med izvoznike. Bančne statistike kažejo, da so gostinsko turistične organizacije v preteklem letu »uvozile« eno milijardo dolarjev izkupička;

— če bi na spominski plošči o dogodku dne 16. septembra 1950 v našem zdravilišču posodobili zahtevo: **PODJE-TJA DELAVCEM!** Zamenjali naj bi jo z novim ustavnim besednjakom: **ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA SAMOUPRAVLJALCEM, KI V DRUŽBENI PROIZVODNJI Z DRUŽBENIMI SREDSTVI ZDRUŽUJEJO SVOJE FIZIČNE IN UMSKE SPOSOBNOSTI!**

bo ustrezna tistim predpisom, ki se pravkar pripravljajo tudi v združenju evropskih proizvajalcev mineralnih vod GESEM — UNESEM, katerega članica je tudi Jugoslavija. Ti predpisi so v bistvu kompromis med »romansko« in »germansko« definicijo o mineralnih vodah, vendar v dokaj precizni obliki določajo vse dovoljene postopke priprave vode od vrelcev do ustekleničenja. Na ta način se zagotavljajo tudi enotni higiensko-tehnični standardi za vse jugoslovanske proizvajalce mineralnih vod, ki bodo usklajeni z drugimi evropskimi proizvajalci. To pa je vsekakor nujno potrebno, saj se bomo v bližnji bodočnosti vse bolj srečevali z različnimi tujimi konkurenti na evropskih tržiščih, zato ne smemo naše mineralne vode tudi v pogledu higiensko-tehničnih standardov zaostajati za njimi. Nedavna testna analiza glede bakteriološke slike in skladnosti mineralizacije z navedbami na nalepkah 17 najpomembnejših jugoslovanskih mineralnih vod, objavljena v februarju t.l. v reviji »Naš dom«, ki jo je izdelal CENTER v Mariboru, je pokazala, da večino testiranih vod označuje visok kvaliteten standard — med temi sta bila mineralni vodi »Donat« in »Tempel« v najvišje ocenjeni skupini. — Novi, izpolnjeni predpisi o higiensko-tehničnih standardih jugoslovanskih mineralnih vod,

ki bodo izšli kot JUS standardi, bodo še en argument več za našo uspešno konkurenco na inozemskih tržiščih, obenem pa jamstvo našim potrošnikom, da tudi naše mineralne vode ustrezajo v celoti najvišjim evropskim kvalitetenim zahtevam.

Dosedanja uspešna proizvodnja, dolgoletna tradicija — predvsem pa edinstvena kvaliteta glede na specifični sestav naših mineralnih vod »Tempel«, zlasti pa »Donat«, narekujejo, da posvetimo v bodoče še več pažnje ne le vzdrževanju kvalitetnega in količinskega nivoja proizvodnje, temveč predvsem in v povečani meri metodam plasmaja naših mineralnih vod tako na domačem trgu kot na inozemskih tržiščih. Objektivni pogoji so vsekakor podani v že doseženih rezultatih, ki omogočajo sodobno eksploatacijo in polnitev naših vod v količinah, ki občutno lahko presežejo obstoječi plasman — zakaj ne bi zdravje iz Rogaške Slatine, vsebovano v naših mineralnih vodah, ponudili še tistim, ki morda zanje še ne vedo? Najnovejša biomedicinska dognanja o vlogi magnezijevih ionov, ki jih prav naše vode vsebujejo izjemno mnogo, lahko namreč uporabo naših vod v zdravilne namene še posebno pospešijo. O tem pa bo potrebno posebej spregovoriti kdaj drugič.

Mag. VOJKO OZIM

in 30 minut se sestanejo predstavnik sodišča, cbtoženka, njen oče in M. P. Ponovno izrazijo željo, da M. P. od tožbe odstopi, češ da bi obtoženka in oče še isti dan rada zapustila državo, sicer bi morala, v primeru tožbe, čakati še en dan na rešitev spora.

Tatica je odpotovala. Ni dvoma, da njena kariera še ni končana.

Pa vendar se na koncu vsiljuje nekaj vprašanj: ali naš delavec ne dokazuje s svojim delom in poštenostjo vsak dan v letu svoje moralne kvalitete? Ali ni načina, da se ga zavaruje pred takimi in podobnimi sumničeni? Je samo od njegove budnosti odvisno kako preprečiti krajo, kako najti krivca? Zakaj niso bili na obravnavo klicani oziroma ji prisostvovali predstavniki Zdravilišča?

Saj je vendar jasno, da se v takih slučajih postavlja na kocko tudi ugled Zdravilišča.

Tat je odkrit, odkril ga je naš delavec, pa vendar nam bo dogodek ostal v spominu kot nedokončano dejanje.

Človeštvu grozi samouničenje

(Nadaljevanje in konec o poročilu tov. Ivana Vodovnika)

Nekaj splošnih ugotovitev, ki vplivajo za vse naše območje: potrebne bi bile pralnice za avtomobile, da bi preprečili pranje ob rekah in potokih. Olja in detergenti močno onesnažujejo in zastrupljajo vode.

Na parkirnih prostorih je polno raznovrstne šare, plastične embalaže. Vode in stranišč pa ni, nikjer niso nameščene posode za odpadke. Prostorov nihče ne čisti.

Bencinske črpalke kažejo v zadnjih nekaj letih dokaj zadovoljivo sliko. Njihova okolica je urejena, manjkajo pa še vedno košarice za smeti. Tudi navodila in opozorila bi v marsičem izboljšala stanje. Največ tega bi lahko opravili sami delavci pri črpalkah.

Neurejenost okolice stanovanjskih blokov je postala že pravilo. Za te stvari navadno zmanjka denarja. Gomile ostankov gradbenega materiala, jame in odpadna zemlja dopolnjujejo mnenje o tem, da stanovalcev to nič ne briga, potem ko jim je družba skorajda podarila stanovanja. Po parkih stoje in motijo naravo polomljene klopi, ni košar za odpadke. Ponekod prevladuje mišljenje, da se klopi ne splača obnavljati, saj bodo itak kmalu zopet uničene. Neurejenost opazamo tudi okrog kmečkih domačij. Povsod razmetano orodje, stroji, neurejena gnojišča — vse skupaj daje slabe obete za razvoj kmečkega turizma. Preskrba s pitno vodo po vaseh ni zadovoljivo rešena. Turiste-ribiče kaj lahko presenetijo utopljene mačke, psi, kokoši itd.

Apatičnost do vsega lepega opazimo pri obiskovalcih planin. Poglejmo po lepi sončni nedelji v Logarsko dolino, na Golte ali pa še kam drugam. Vse, kar niso mogli pojesti, so enostavno pustili kar na mestu.

Piknikarji so še posebno brezobzirni do kmečke lastnine in do površin. Nemalo gozdnih požarov so povzročili.

Odlaganje steklenic na obrežja ali na smetišča je že ustaljena praksa. Pa tudi papir. Cele gomile in skladovnice. Koliko denarja je v teh surovinah, ki bi jih lahko vrnilo proizvodnji. Krivi pa niso le odlagalci, veliko bolj neurejena odkupna mreža. Ali ni to ironično, da moramo vsako letno za drage devize uvoziti stotine ton odpadnega papirja iz industrijsko razvitih dežel, npr. iz Zahodne Nemčije. Ob idiličnih poteh najdemo poleg zavrženih štedilnikov in hladilnikov tudi že avtomobile.

Neurejena je tudi okolica javnih kopališč. Odpadki, papir, vse to meče dokaj slabo luč na kulturni nivo krajanov.

Avtobusna postajališča so ponekod porazno slabo vzdrževana. Javna stranišča, ogle dalo narodove kulture, dajejo ogromno kritičnega materiala za primerjavo o naši kulturi.

Poročilo je kritično. S tem pa ni rečeno, da je pri nas vse črno. Nikakor ne! Imamo tudi lepo urejena naselja, čiste parke, skratka, urejenost povsod. Morda smo se prepozno pričeli zanimati za varstvo narave in se nekatere napake sploh ne bodo dale več odpraviti. Predvsem je treba preprečiti nastajanje novih žarišč onesnaževanja voda in zraka, stare pa je treba postopoma sanirati.

Varstvo človekovega okolja mora postati stalna skrb vseh dejavnikov, prerasti mora v široko družbeno akcijo. S skupnimi moči bomo uspeli, kajti ko se človek bojuje za zdravo in čisto okolje, se bojuje tudi za svoj obstoj.

Sč.

Iz zapisnika seje odbora za družbeni standard

Odbor za družbeni standard se je sestel na svoji 27. seji dne 16. 4. 1976. V skladu s Pravilnikom o uporabi sredstev sklada skupne porabe je pripravil razpise posojil za individualno stanovanjsko izgradnjo v letu 1976, posojil za gradnjo vodo-

vodnih priključkov in elektrifikacijo v letu 1976 ter posojil za adaptacije stanovanjskih hiš. Pripravil je tudi razpis za zdravljenje članov delovne skupnosti Zdravilišča Rogaška Slatina. Razpisi so razobešeni na oglasnih deskah in v vodstvih TOZD in SDS. V njih so razvidni pogoji, ki jih mora interesent izpolnjevati, da lahko uveljavlja pravico do posojila oziroma do nadomestila za zdravljenje.

Rok za oddajo prošenj je 31. 5. 1976. Kasneje predložene prošnje ne bodo upoštevane.

Podano je bilo poročilo o izidu ankete za dopuste — kampiranje v kamp prikolicah v Medveji, Valbandonu pri Pulji in Rovinju.

Z. E.

Koliko smo opravili od januarja do marca 1976

ZDRAVSTVO:	1976	1975	Indeks
Zdravniški pregledi	5.196	4.600	113
Kopeli	22.143	19.001	117
Postopki	7.384	5.528	134
HOTEL:			
Nočitve skupaj	38.387	34.628	111
Nočitve hotel Donat	11.172	4.626	242
Nočitve ostali hoteli	27.215	30.002	91
Nočitve domači gosti	24.402	23.166	105
Od tega na državne str.	12.383	12.670	97
Nočitve tujih gostov	13.985	11.462	122
Število gostov skupaj	4.685	4.164	113
Število gostov hot. Donat	1.706	888	192
Število gostov ostali hoteli	2.979	3.276	91
Število domačih gostov	3.302	2.957	112
Od tega na državne str.	696	650	107
Število tujih gostov	1.383	1.207	115
Od tega: Avstrija	896	743	121
Italija	156	198	79
Nemčija	265	233	114
Ostali	66	33	200

NOČITVE

PO NARODNOSTI:

Avstrija	9.418	7.253	130
Italija	1.352	1.198	113
Nemčija	2.964	2.870	103
Ostali	251	141	178

RESTAVRACIJE:

Iztržek hrane po naročilu	741.966,80	785.338,40	94
---------------------------	------------	------------	----

POLNILNICA:

Polnitev mineralne vode in rinerji	7.149.527	8.203.507	87
Prodaja min. vode	7.061.899	8.218.339	86
Donat	3.409.496	3.354.559	102
Tempel	3.614.078	4.834.035	75
Rinerji	38.325	29.745	129
Polnitev CO ₂	436.988	379.713	115
Prodaja CO ₂	439.779	384.528	114
Od tega por. CO ₂ v kop.	16.136	10.539	153

EFŠ

Kaj bo delala KS Rogaška Slatina v letu 1976

(Nadaljevanje s 5. strani)

— podpreti je in se s posebno akcijo zavzemati za izgradnjo poslovnega centra v parku od Pošte v smeri Bohorja, kjer bodo dobili mesto lokali za nove trgovine;

— organizirati je priprave za gradnjo kulturnega doma. Pripraviti je načrte, da bi lahko pričela gradnja v letu 1977.

3. O delu ter o akcijah Krajevne skupnosti bosta večkrat kot doslej pisala lista »Steklar« in »Vrelci«. Na ta način bodo o tem delu obveščeni vsi delovni ljudje in svojci. Doslej je bilo obveščanje pomanjkljivo.

4. Na seje Sveta krajevne skupnosti bodo vabljeni predstavniki Krajevne konference SZDL, krajevnega sveta ZK in predsednik delegacije KS.

5. V letu 1976 se izteče samoprisevek za gradnjo Zdravstvenega doma, zato bo tekla akcija za organizacijo referendumov za samoprisevek v naslednjih petih letih. Posebna komisija že pripravlja program del, ki naj bi bila financirana v naslednjih letih iz samoprisevka.

To je le del nalog, ki je dobil svoje mesto v programu KS.

Pri razpravah o realizaciji programa se je zaostrilo vprašanje, kako delati v KS brez potrebnih finančnih sredstev za funkcionalne stroške.

Pri izvajanju nalog v KS so potrebni delavci, ki delo organizirajo, to je tajnik, računovodja, knjigovodja, tu so stroški za elektriko, gorivo, telefon, pisarniški stroški itd. Takih stroškov je bilo v preteklem letu 190.000 din, letos pa bi morali imeti najmanj 238.000 din.

Skupščina občine je lansko leto dala iz proračuna za funkcionalne stroške 90.000 din, letos pa le 10.000 din. Razumljivo je, da je zaradi takega nerazumevanja prišlo do nepričakovanih težav in vprašanja, kako naprej. Bistvo je v dejstvu, da prevzema KS vedno večje naloge, tudi občina prenaša nekatere nanjo — sredstva za funkcionalne stroške pa se manjšajo.

Ni namen polemizirati o teh vprašanih, čeprav bomo morali tudi o tem bolj široko razpravljati, namen tega je le opozoriti, da bo treba vprašanje, kako pokrivati stroške za funkcioniranje krajevne skupnosti takoj rešiti, ali pa bomo morali zreducirati poslovanje na nekaj sestankov na leto.

L. M.

VRELCI — interno glasilo delovne skupnosti zdravilišča Rogaška Slatina. Glasilo izhaja mesečno v nakladi 750 izvodov in ga dobijo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Stane Čujež. Tisk in klišaji: ČGP Mariborski tisk